

BACKGROUND REPORT

PRAGUE **PRAŽSKÝ**
STUDENT **STUDENTSKÝ**
SUMMIT

HRC

Volné šíření informací na internetu

Autor: Zdenka Šunková
Imprimatur: Martin Mezenský, Matěj Křepinský
Jazyková úprava: Jakub Kopřiva, Jana Fialová, Vendula Kulichová
Grafická úprava: Jan Hlaváček

Model OSN

Vydala Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) pro potřeby XXI. ročníku Pražského studentského summitu.

© AMO 2015

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)
Žitná 27, 110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 813 460, e-mail: summit@amo.cz
IČ: 65 99 95 33

www.amo.cz

www.studentsummit.cz

1 Úvod

Touha projevat své myšlenky a šířit je provází lidstvo od jeho prvopočátků. Svoboda slova, jedna ze základních svobod uznaných na mezinárodní úrovni,¹ neznámá pouze samotnou svobodu projevu, ale také svobodu informace a myšlenky přijímat, vyhledávat a rozšiřovat jakýmkoli způsobem, bez ohledu na použité prostředky. Toto právo je a vždy bylo více či méně omezováno subjekty, které usilovaly o ochranu svých stávajících pozic.²

S nástupem internetu, který usnadnil všeobecnou dostupnost informací, získalo jejich volné šíření zcela nový rozměr. Díky tomu, že internet pokrývá až na malé výjimky celou planetu,³ byly pro šíření a získávání informací zrušeny veškeré hranice a omezení.⁴ Internet umožňuje nejen volné vyjadřování myšlenek, ale také přijímání, vyhledávání a rozšiřování názorů jiných osob. Svobodné šíření informací prostřednictvím internetu má však i některé stinné stránky. V krátké době se začalo této absolutní svobody v šíření informací zneužívat ke kriminálním aktivitám.⁵ Problém také nastal v tom, že mnozí lidé neumí posoudit věrohodnost informace, kterou získali. Neznají její reálný základ a neumí informaci správně vyhodnotit. Také může dojít k situaci, kdy státní orgány či vlády nechtějí, aby lidé znali určité informace. Proto dochází k cenzuře jak tisku, tak internetu, čímž jsou umlčovány protestující davové i jednotlivci.

2 Obecné aspekty projevu a šíření informací na internetu

2.1 Definice volného šíření informací

Šíření informací úzce souvisí s právem jednotlivce na svobodu názoru. Tato práva jsou definována v článku 19 Všeobecné deklarace lidských práv, která byla schválena Valným shromážděním OSN 10. prosince 1948, a také v článku 19 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech přijatém na zasedání Valného shromáždění OSN dne 19. prosince 1966.⁶ Uvádí se v nich, že každý jednotlivec má právo zastávat svůj názor bez překážek. Stejně tak

¹ OSN Praha: Dokumenty OSN. Všeobecná deklarace lidských práv [online]. 1948 [cit. 2015-07-20]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>

² TOMEK, Roman. *Zákaz cenzury* [online]. Brno, 2012 [cit. 2015-07-27]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/257433/pravf_m/Diplomova_prace_-_Roman_Tomek.pdf. Diplomová práva. Právnická fakulta Masarykovy univerzity.

³ Internet Users. Internet Live Stats [online]. 2014 [cit. 2015-08-26]. Dostupné z: <http://www.internetlivestats.com/internet-users/>

⁴ Tamtéž.

⁵ Mezinárodní spolupráce v boji proti informační kriminalitě. Mezinárodní spolupráce v boji proti informační kriminalitě [online]. 2009 [cit. 2015-07-20]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/cyber-vyzkum-studie-mezinarodni-pdf.aspx.

⁶ OSN Praha: Dokumenty OSN. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech [online]. 1966 [cit. 2015-07-20]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/mezinar.pakt-obc.a.polit.prava.pdf>

má právo i na svobodu projevu, které zahrnuje svobodu vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace všeho druhu bez ohledu na hranice, ústně i písemně, tiskem, prostřednictvím uměleckých děl a jinými prostředky, pro které se rozhodne.⁷ Pokud chce jedinec užívat tato práva, musí si uvědomit, že mu z toho vyplývají zvláštní povinnosti a odpovědnost. Aplikace těchto práv však může být omezena, ale pouze v souladu se zákonem. Tato omezení jsou nezbytná k respektování práv nebo pověstí jiných, k ochraně národní bezpečnosti, veřejného pořádku, veřejného zdraví nebo morálky.⁸

2.2 Internet – krok k informační společnosti

Vynález internetu přispěl významným způsobem k pádu informačních „železných opon“ po celém světě. Významným rysem internetu je jeho mezinárodní aspekt – exterritoriální existence. Nyní je možné předat libovolnou informaci do jakéhokoli místa na planetě, až na pár výjimek, jakými jsou například Írán nebo Čína, kde internet není zcela zakázán, ale uživatel se nedostane k informacím, které jsou cenzurovány tamní vládou.⁹

Internet se od jiných sdělovacích prostředků odlišuje také tím, že jeho prostřednictvím dostane slovo každý. V podstatě kdokoli může publikovat své materiály anonymně prostřednictvím serveru umístěného v téměř kterékoliv zemi. Anonymita na internetu je samozřejmě pouze relativní, ale odhalit skutečného autora síťové publikace, pokud neporušuje zákon, lze pouze při dobré vůli administrátora serveru a poskytovatele internetového připojení, kteří šíření informace umožnili.¹⁰

2.3 Svoboda informační výměny a autorská práva

Problematika autorského práva je velmi úzce spjata s problematikou volného šíření informací. Soudobé autorské právo poskytuje jeho vlastníkům, tj. programátorům, spisovatelům, hudebníkům či žurnalistům, možnost dostávat za svou práci odměnu a stimulovat tak vytváření nových děl. Je zcela zřejmé, že na tato díla či produkty má určitá společnost či jednotlivci autorská práva, která jsou chráněna zákonem, a neměli bychom je tedy bez udělení souhlasu na internetu sdílet.

⁷ Tamtéž.

⁸ Kokeš, M. Několik poznatků k problematice konkrétních konfliktů mezi právem na informační sebeurčení a ochranou národní bezpečnosti v tzv. době internetové. In: V. Šimíček. Právo na soukromí. Brno : Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2011, ISBN 978-80-210-5449-3.

⁹ *China to Help Iran Implement Its Closed National Internet* [online]. 2014 [cit. 2015-07-26]. Dostupné z: <http://www.iranhumanrights.org/2014/01/china-iran-internet/>

¹⁰ Kühn, Z. Ochrana soukromí v internetové době. In: V. Šimíček. Právo na soukromí. Brno : Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2011, ISBN 978-80-210-5449-3.

2.4 Svoboda internetu

Svoboda internetu může být omezena cenzurou a ovlivňování obsahu na internetu už nemá stejnou podobu jako u regulérního tisku.¹¹ Uživatelé, tedy ti, kteří na internet přispívají, jsou lidé z celého světa a není možné je všechny kontrolovat. Proto se k cenzuře přistupuje v zásadě dvěma způsoby. Méně rozvinuté země mohou k cenzuře přistoupit jednoduše tak, že v zemi nebudou internet podporovat. Valná většina občanů se tak k němu nedostane, a pokud ano, pak jen s velmi omezeným obsahem, a tím pádem bez možnosti zjistit „závadné“ informace.¹²

Freedom on the Net je každoroční komplexní studie internetové svobody. Konkrétně Freedom on the Net 2014 se zabývá vývojem internetové svobody v 65 zemích světa od května 2013 do května 2014, přičemž v 36 z nich podle této zprávy došlo k negativnímu vývoji během sledovaného období.¹³

Na grafu č. 1 lze pozorovat, nakolik jednotlivé režimy omezují uživatele v používání internetu. Mezi omezování se řadí například blokování nezávislých zpravodajství, manipulace s diskuzemi nebo rozšíření kybernetických útoků. Čísla za názvem států vyjadřují bodové hodnocení svobody na internetu dle pořadající organizace Freedom House. Platí, že čím méně bodů, tím větší svoboda internetu. Tečky znázorňují svobodu tisku.

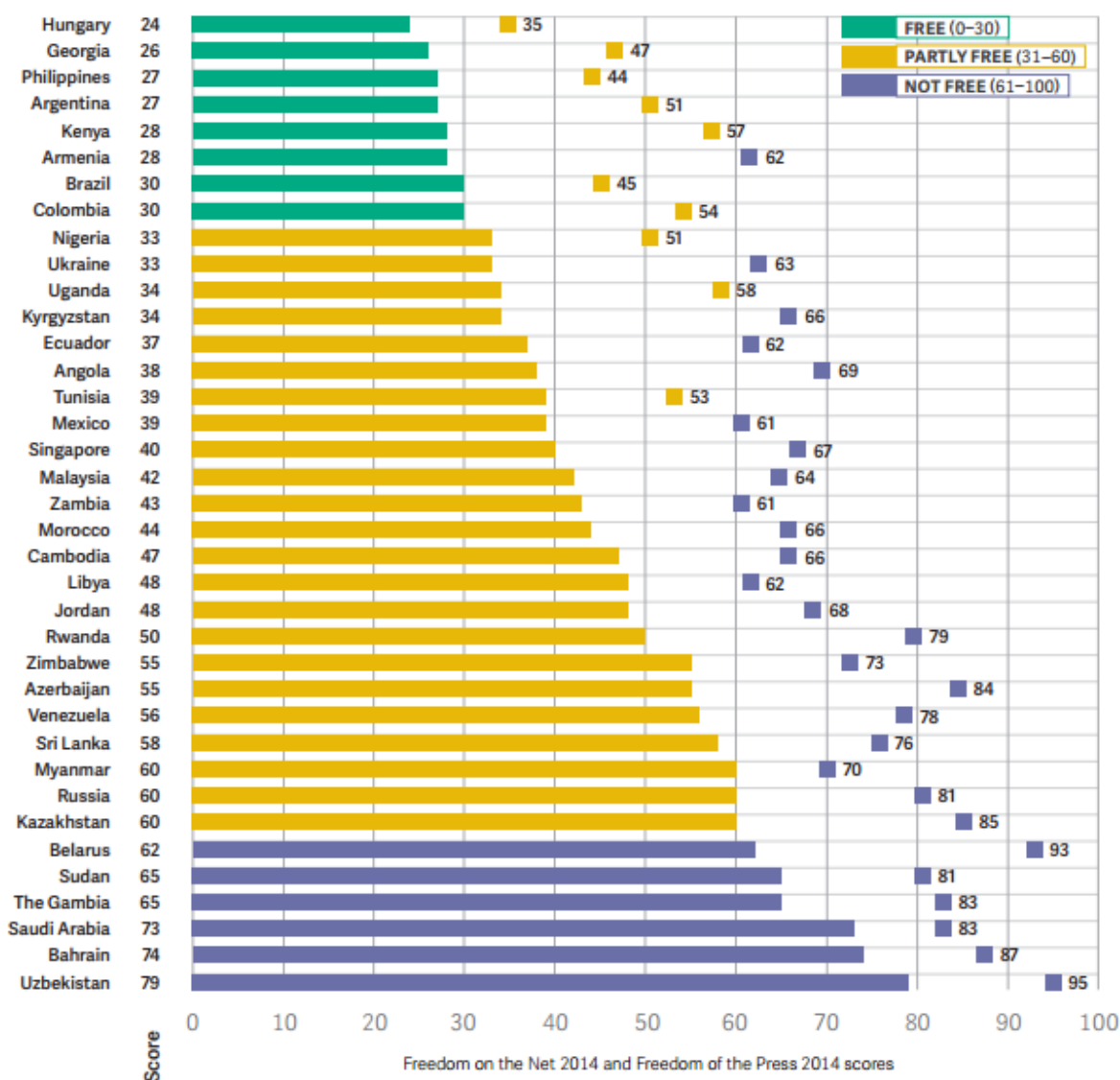
¹¹ *Enemies of the Internet 2014: Entities at the heart of censorship and surveillance: Reporters Without Borders* [online]. 2014 [cit. 2015-07-26]. Dostupné z: <http://12mars.rsf.org/2014-en/enemies-of-the-internet-2014-entities-at-the-heart-of-censorship-and-surveillance/>

¹² Tamtéž

¹³ *FREEDOM ON THE NET 2014* [online]. [cit. 2015-07-23]. Dostupné z: <https://freedomhouse.org/sites/default/files/resources/FOTN%202014%20Summary%20of%20Findings.pdf>

Graf 1: Svoboda internetu a tisku¹⁴

3 Negativní faktory zapříčiňující omezování svobody na internetu

Na první pohled se mohlo zdát, že internet, kde je dovoleno téměř vše, může být magickým místem. Ale brzy se ukázalo, že tento princip „všichni můžou všechno“ negativně ovlivňuje fungování internetu.¹⁵

Mezi relativně nejméně zpochybnitelné oblasti toho, co je nelegálním a škodlivým obsahem na internetu, patří dětská pornografie, šíření rasové nenávisti a podněcování páchání aktů

¹⁴ Freedom House; Freedom on the Net 2014.

¹⁵ JIROVSKÝ, Václav. Kybernetická kriminalita: nejen o hackingu, crackingu, virech a trojských koních bez tajemství. Praha : Grada, 2007. 284 s. ISBN 978-80-247-1561-2.

terorismu. Snaha rozšířit takový konsensus na jiné oblasti, jako je například oblast šíření radikální politické propagandy,¹⁶ by však mohla být chápána jako omezování lidských práv a svobod.

4 Možné důvody omezení svobody projevu

Existují nejrůznější argumenty vlád k omezení svobody projevu nebo svobody tisku. Častokrát jsou tyto argumenty považovány za nedostatečné a označují se za záminku k potlačování kritiky nebo za kamufláž jiných nezákonných záměrů vlád.¹⁷

Takovým příkladem může být i tzv. Velký čínský firewall, což je propracovaný systém internetové cenzury vybudovaný čínskou vládou. Tento systém blokuje vybrané webové stránky podle klíčových slov a také omezuje on-line komunikaci. Z testování vyplynuly zakázané fráze a slova obsahující odkazy na hnutí Falun Gong,¹⁸ protestní studentské hnutí z roku 1989, nacistické Německo a jiné historické události. Zakázané jsou i pojmy týkající se demokracie, svobody a politického protestu.¹⁹

Za rozhodující kritérium, zda je omezení svobody projevu důvodné, je potřeba považovat skutečnost, jak je zákaz aplikován a zda nevede k úplnému zákazu svobody slova ve jménu nějakého konkurenčního práva nebo zájmu.²⁰ Váha dokazování oprávněnosti jakéhokoli zákazu či omezení leží na vládě, která je zavádí. Při tom se ale nesmí zapomenout na možnost zpochybnit zákaz prostřednictvím procedury nezávislé na výkoné moci – takovou je například soudní proces.²¹

¹⁶ Mezinárodní spolupráce v boji proti informační kriminalitě. Mezinárodní spolupráce v boji proti informační kriminalitě [online]. 2009 [cit. 2015-07-20]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/cyber-vyzkum-studie-mezinarodni-pdf.aspx.

¹⁷ PAR TOUTATIS,. Reporters Without Borders - Internet Enemies 2009 [online]. [cit. 2015-08-16]. Dostupné z: <http://www.scribd.com/doc/13239325/Reporters-Without-Borders-Internet-Enemies-2009>

¹⁸ Falun Gong je duchovní disciplína zakořeněná v buddhistické tradici, která má přes 100 milionů příznivců po celém světě. V Číně je hnutí zakázáno a je považováno za sektu.

¹⁹ University of California - Davis. "China's Eye On The Internet." Science Daily. Science Daily, 2007[cit. 2015-07-20]. Dostupné Z: www.sciencedaily.com/releases/2007/09/070911202441.htm.

²⁰ HERCZEG, J. Meze svobody projevu. 1.vyd. Praha: Orac, 2004.

²¹ Tamtéž.

4.1 Ochrana bezpečnosti státu – zajištění národní bezpečnosti

Argument, že se jedná o ochranu státní bezpečnosti, je jedním z nejrozšířenějších důvodů pro zavedení cenzury.²² Pod termínem ochrana státní bezpečnosti se rozumí ochrana státu před hrozbami pro jeho politickou a ekonomickou nezávislost, teritoriální celistvost, nezávislost právního systému, kulturní hodnoty a způsob života. Zde dochází ke střetu základních práv, kdy na jedné straně proti sobě stojí občanova obava o jeho soukromí a na straně druhé snaha státu získat informace, které by vedly k omezení kriminality nebo k zabránění terorismu.²³

Toto jednání ze strany státu musí být podloženo právním řádem, který stanovuje okolnosti, za jakých mohou být základní práva a svobody omezeny.²⁴ Právě ochrana národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti nebo ochrana práv jiných osob takovými okolnostmi jsou. Například v České republice je to zakotveno v čl. 17 odst. 4 Listiny základních práv a svobod.²⁵

4.2 Ochrana soukromí uživatelů internetu

V oblasti internetových služeb dochází k narušování soukromí jejich uživatelů stále častěji.²⁶ Internetovou službu je možné charakterizovat jako aplikaci, která je uživatelům zprostředkována prostřednictvím internetového prohlížeče. Existuje široká škála těchto služeb, mezi které patří například vyhledávače, e-mail, sociální sítě nebo on-line bankovníctví.

Význam soukromí při používání internetu bývá obvykle velmi oslaben. Je chápán jako možnost rozhodnout o tom, jaké informace ze života budou zpřístupněny ostatním a následný dohled nad šířením těchto informací. V souvislosti s používáním internetových služeb a s informacemi, které jim uživatelé poskytují, je možné dojít k závěru, že uživatelé mohou do jisté míry rozhodnout, jaké informace o sobě zpřístupní. Například pokud nechtějí při registraci uvést povinné údaje, mohou se rozhodnout službu nevyužívat. Ovšem poté je prakticky nemožné kontrolovat šíření poskytnutých informací. Poskytnuté informace se označují pojmem „digitální

²² DUTTON, William H. Freedom of connection, freedom of expression: the changing legal and regulatory ecology shaping the Internet [online]. Paris: UNESCO Pub., c2011, 103 p. [cit. 2015-07-20]. ISBN 978-923-1041-884. Dostupné z: <http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/resources/publications-and-communication-materials/publications/full-list/freedom-of-connection-freedom-of-expression-the-changing-legal-and-regulatory-ecology-shaping-the-internet/>

²³ Kokeš, M. Několik poznatků k problematice konkrétních konfliktů mezi právem na informační sebeurčení a ochranou národní bezpečnosti v tzv. době internetové. In: V. Šimíček. Právo na soukromí. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2011, ISBN 978-80-210-5449-3.

²⁴ TOMEK, Roman. *Zákaz cenzury* [online]. Brno, 2012 [cit. 2015-07-27].

²⁵ „Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.“

²⁶ ČERNÝ, Michal. Digitální stopy. E Bezpečí [online]. 2011 [cit. 2015-08-24]. Dostupné z: <http://e-bezpeci.cz/index.php/temata/sociotechnika/312-digitalnistopy>

stopa".²⁷ Digitální stopy jsou častokrát zpřístupňovány nejen poskytovatelům těchto služeb, ale i dalším osobám, které mohou tyto informace dále šířit, a může dojít například ke zneužití digitální identity. Pokud někdo disponuje dostatkem informací, je velmi snadné vytvořit falešný profil, který bude působit velmi autenticky, ale může vykonávat činnost v neprospěch svého domnělého majitele. Může jít o podvody, mystifikace, kyberšikanu nebo i ekonomické poškození určité osoby.²⁸ Nevědomost uživatelů, jak může být s jejich informacemi nakládáno, způsobuje, že jsou o sobě ochotni prozradit nejruznější informace ze svého soukromí, ke kterým se následně může dostat téměř kdokoli a zneužít je.²⁹ Jedním z druhů takové internetové kriminality je například carding, při němž dochází k zneužití platebních karet při jejich používání na internetu. Zahrnuje několik způsobů, od krádeže čísla platební karty, přístupového hesla, po využití programů, které dokážou vygenerovat číslo kreditní karty.³⁰

I zde se střetává právo na informace a jejich svobodné šíření s právem na soukromí. Příčinou konfliktů vznikajících v této oblasti může být víra uživatelů, že internetové služby, které používají, dokážou ochránit jejich zveřejněná data a že s nimi budou nakládat pouze oprávněným způsobem.³¹ Pojem phishing je jedním z druhů počítačové kriminality a svůj původ má ve spamu, tj. v nevyžádaných zprávách. Phishingem je chápán způsob odeslání falšovaného e-mailu příjemci, který klamavým způsobem napodobuje legální instituci s úmyslem vyzvědět od příjemce důvěrné informace jako číslo platební karty nebo heslo k bankovnímu účtu. Takový e-mail většinou navrší uživatele, aby navštívil nějaké webové stránky a zadal na nich tyto důvěrné informace.³²

4.3 Ochrana osobních údajů

Pojem **ochrana osobních údajů** je obvykle vyjádřen jako právo na respektování soukromého života, obydlí a korespondence.³³ Ke střetům mezi právem na informace a právem na soukromí, respektive právem na ochranu osobních údajů, dochází i v případech, kdy na jedné straně stojí orgány veřejné moci a na straně druhé občané vyžadující určité informace. Je důležité, aby

²⁷ Za digitální stopy se považují profily a aktivita v sociálních sítích či na Wikipedii, vlastní blogy či webové stránky, členství ve spolcích, které na web umísťují jména členů a registrace na internetových stránkách.

²⁸ ČERNÝ, Michal. Digitální stopy. E Bezpečí [online]. 2011 [cit. 2015-08-24].

²⁹ Kühn, Z. Ochrana soukromí v internetové době. In: V. Šimíček. Právo na soukromí. Brno : Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2011, ISBN 978-80-210-5449-3.

³⁰ LEE, Priscilla. OracleAdaptive Access Manager Reference Guide [online]. 2009 [cit. 2015-08-24]. Dostupné z: http://docs.oracle.com/cd/E12057_01/doc.1014/e12054.pdf

³¹ Tamtéž.

³² JAMES, Lance. Phishing bez záhad. [přel. Lubomír Moudrý]. 1. vyd. Praha : Grada, 2007. ISBN 9788024717661.

³³ BARTÍK, V., JANEČKOVÁ, E. Ochrana osobních údajů v aplikační praxi (vybrané otázky). 1. vydání. Praha : Linde, 2009

veřejná správa nalezla hranice mezi veřejným zájmem být informován a patřičnou ochranou soukromí.³⁴

Další problémovou oblastí, kdy se právo na soukromí a právo na informace dostávají do konfliktu, jsou situace, kdy dochází k narušování soukromí osob veřejně činných a známých například ze strany médií. Jako osoby veřejného zájmu jsou například chápány nejen osoby, které zastávají významnou funkci, a celebrity, ale i pachatelé trestných činů nebo také osoby, které se do zájmu veřejnosti dostanou bez svého přičinění. Jedná se například o oběti katastrof nebo svědky tragédií. I přesto, že všechny zmíněné osoby na sebe budou upoutávat pozornost veřejnosti, každá z nich má právo na soukromí, avšak každá může vyžadovat uplatňování tohoto práva v jiné míře. Všechny tyto osoby si však musí být vědomy toho, že budou vystaveny větší míře veřejné kritiky než jiní občané.³⁵

5 Kroky OSN v problematice volného šíření informací

Všeobecná deklarace lidských práv byla schválena Valným shromážděním OSN v roce 1948 a zůstává dodnes nejvýznamnějším vyjádřením všeobecné oddanosti úctě k lidským právům.³⁶ V článku 19 se uvádí, že každý má právo na svobodu přesvědčení a projevu. Toto právo nepřipouští, aby někdo utrpěl újmu pro své přesvědčení, a zahrnuje právo vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky jakýmkoli prostředky bez ohledu na hranice.³⁷

Mezinárodní pakt o občanských a politických právech byl přijat v roce 1966 a k paktu doposud přistoupilo 168 států.³⁸ Tento pakt navazuje na Všeobecnou deklaraci lidských práv a specifikuje jednotlivá práva v právně závazném dokumentu. Státy, které podepsaly pakt, se zavazují předkládat nově vzniklému Výboru pro lidská práva pravidelně zprávy o opatřeních přijatých k uvedení práv uznaných v tomto paktu v život, a o pokroku, jehož bylo při užívání těchto práv dosaženo. Konkrétně problematika volného šíření informací je obsažena v části první v článku 19, který se zabývá svobodou projevu.

³⁴ BARTÍK, V., JANEČKOVÁ, E. Zákon o ochraně osobních údajů s komentářem. 1. vydání. Olomouc : ANAG, 2010

³⁵ Hollander, P. Zásada proporcionality. In: V. Šimíček. Právo na soukromí. Brno : Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2011, stránky 20-36. ISBN 978-80-210-5449-3.

³⁶ *Všeobecná deklarace lidských práv* [online]. [cit. 2015-07-28]. Dostupné z:

<http://www.lidskaprava.cz/student/uvod-do-lidskych-prav/clanky/vseobecna-deklarace-lidskych-prav>

³⁷ OSN Praha: Dokumenty OSN. Všeobecná deklarace lidských práv [online]. 1948 [cit. 2015-07-20]. Dostupné z:

<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>

³⁸ K paktu nepřistoupily například Spojené arabské emiráty, Saúdská Arábie a Jižní Súdán. Čína pakt podepsala, ale doposud neratifikovala.

UNTC - International Covenant on Civil and Political Rights [online]. United Nations, [cit. 2015-07-19].

5.1 Rada pro lidská práva

Rezoluce Rady pro lidská práva **A/HRC/20L.13** o ochraně práva na svobodu názoru a projevu na internetu byla přijata 29. června 2012.³⁹ Právo na svobodu názoru a projevu má takový význam, že ho je možné považovat za základní princip pro rozvoj ostatních práv, jakými jsou ekonomická, sociální a kulturní práva, jako je právo na vzdělání, právo účastnit se kulturního života a využívat vymožeností vědeckého pokroku a jeho aplikací. Dále využívání občanských a politických práv, mezi které náleží právo na svobodu sdružování a shromažďování. Tím, že působí jako katalyzátor usnadňující jednotlivcům realizovat jejich právo na svobodu názoru a projevu, internet ulehčuje realizaci velkého rozsahu ostatních lidských práv. Rezoluce zdůrazňuje principy svobody projevu a šíření informací a apeluje na vlády, aby tyto zásady ve své praktické činnosti dodržovaly. Avšak schází jí jednotný přístup k ochraně svobody projevu a šíření informací na internetu a především konkrétní opatření zaměřené na boj s kyberkriminalitou.⁴⁰

V důvodové zprávě k rezoluci A/HRC 27 z května roku 2011 zvláštní zpravodaj Rady pro lidská práva OSN Frank La Rue vyzývá vlády států, aby se vyhýbaly přijímání zbytečných restriktivních opatření ve vztahu k internetu, poněvadž internet tím, že umožňuje jednotlivcům výměny informací a názorů okamžitě a levně bez ohledu na státní hranice a dovoluje přístup k informacím a znalostem, které dříve nebyly dostupné, přispívá k odhalování pravdy a pokroku společnosti jako celku.⁴¹

5.2 Další dokumenty

V rámci Evropské unie byla vydána řada dokumentů souvisejících s volným šířením informací a alespoň částečně s problematikou kybernetické bezpečnosti. Nejdůležitější je **Listina základních práv Evropské Unie**, která se stala společně s Lisabonskou smlouvou součástí primárního práva Unie. Byla přijata v březnu 2010. K přijetí Listiny vedlo úsilí o posílení ochrany základních práv s ohledem na společenský vývoj, sociální pokrok a vědecko-technologický

³⁹ United Nations Human Rights: Office of the High Commissioner for Human Rights. The promotion, protection and enjoyment of human rights on the Internet [online]. 2012 [cit. 2015-09-09]. Dostupné z:

http://ap.ohchr.org/documents/E/HRC/d_res_dec/A_HRC_20_L13.doc

⁴⁰ United Nations Human Rights: Office of the High Commissioner for Human Rights. The promotion, protection and enjoyment of human rights on the Internet [online]. 2012 [cit. 2015-07-19]. Dostupné z:

http://ap.ohchr.org/documents/E/HRC/d_res_dec/A_HRC_20_L13.doc

⁴¹ LA RUE, Frank. United Nations Human Rights: Office of the High Commissioner for Human Rights. Report of the Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression [online]. 2011 [cit. 2015-07-19]. Dostupné z:

http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/17session/A.HRC.17.27_en.pdf

rozvoj zřetelnějším vyjádřením těchto práv v novém dokumentu. V této listině jsou pro svobodu projevu a volného šíření informací podstatné dva články – čl. 11 a 52.⁴²

Další aktivitou Evropské unie v uvedené oblasti bylo zřízení platformy **ENISA - Evropská agentura pro síťovou a informační bezpečnost** v březnu 2004. Agentura se zabývá poskytováním poradenství a pomocí Komisi a členským státům Evropské unie při vytváření informační bezpečnosti a také sběrem a analýzou dat souvisejících s bezpečnostními incidenty v Evropě a z toho vyplývajících bezpečnostních rizik.⁴³

Na africkém kontinentu byla v roce 1981 přijata **Africká charta lidských práv a práv národů**. Pro účely Charty byla založena Africká komise pro práva člověka a národů, jejímž úkolem je prošetřování stížností států a za určitých podmínek i jednotlivců.⁴⁴ Text Charty se nezmiňuje přímo o vyhledávání a šíření informací, ale ve svém článku 9 zmiňuje právo na informace a možnost vyjadřovat a šířit své názory v souladu s právními předpisy.⁴⁵

Organizace amerických států (OAS) přijala v roce 1969 **Americkou úmluvu o lidských právech**. V článku 13 je obsaženo znění práva na volní šíření informací: „Každý má právo na svobodu myšlení a projevu. Toto právo zahrnuje svobodu vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky bez ohledu na hranice, ať ústně, písemně nebo tiskem, prostřednictvím umění nebo jinými prostředky podle vlastní volby.“⁴⁶

6 Závěr

Je třeba si uvědomit, že svoboda slova neznamená pouze samotnou svobodu projevu, ale skrývá řadu důležitých práv, která jsou denně na celém světě porušována. Jedním z těchto práv je i přijímat, vyhledávat a rozšiřovat informace. Porušování tohoto práva však má někdy i svůj dobrý důvod. Například omezení šíření informací typu dětské pornografie, hanobení národa a rasy, šíření toxikomanie, pomluvy, popírání holocaustu apod. Samotné nástroje sloužící k boji s těmito sociálně patologickými jevy, jako jsou například cenzura nebo odposlechy,

⁴² EUR-Lex: Přístup k právu Evropské unie. Listina základních práv Evropské unie [online]. 2007 [cit. 2015-07-20]. Dostupné z: <http://eurlex.europa.eu/cs/treaties/dat/32007X1214/hm/C2007303CS.01000101.htm>

⁴³ Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky. SPOLEČNÉ SDĚLENÍ EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ: Strategie kybernetické bezpečnosti Evropské unie: Otevřený, bezpečný a chráněný kyberprostor [online]. 2013 [cit. 2015-06-19]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=147129>

⁴⁴ HANZLÍČKOVÁ, Lucie. *Africký soud pro práva člověka a národů* [online]. 2012 [cit. 2015-07-27]. Dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz/analyzy/154-africky-soud-pro-prava-cloveka-a-narodu.htm>

⁴⁵ VILJOEN, Frans. *International Human Rights Law in Africa*. New York: Oxford University Press, 2007. ISBN 9870199218585 • <http://www.african-court.org/en/>

⁴⁶ ORGANIZATION OF AMERICAN STATES. *American convention on human rights* [online]. 2012 [cit. 2015-7-27]. Dostupné z: <http://www.cidh.oas.org/basicos/english/basic3.american%20convention.htm>

jsou v řadě zemí velmi sporné a linie mezi bojem proti nim a účelovou cenzurou politické vůle je velmi tenká. Tyto mechanismy je i nadále potřeba zdokonalovat.

Otázky pro delegáty

- Existuje ve Vaší zemi cenzura internetu nebo tisku? Jestli ano, tak v jakém rozsahu a jaké je odůvodnění?
- V jakých případech má stát právo omezit přístup k informacím a kdy už to je protiprávní?
- Jak by Rada pro lidská práva měla postupovat proti neoprávněné cenzuře řízené vládou určité země?

Seznam doporučených a rozšiřujících zdrojů

Freedom House

Freedom House je americká nevládní nezisková organizace, která má za svůj cíl prosazení demokracie, politické svobody a lidských práv. Je známá pro své každoroční výroční zprávy, v nichž zveřejňuje hodnocení stupně demokratické svobody v jednotlivých zemích.

<https://freedomhouse.org/>

Article 19

Nevládní organizace Article 19 byla založena roku 1987 s cílem podpořit a chránit svobodu slova. Její název symbolizuje 19 článek Všeobecné deklarace lidských práv, který obsahuje právě právo na svobodu přesvědčení a projevu.

<https://www.article19.org/index.php?lang=en>

Použité zdroje

BARTÍK, V., JANEČKOVÁ, E. Ochrana osobních údajů v aplikační praxi (vybrané otázky). 1. vydání. Praha : Linde, 2009

BARTÍK, V., JANEČKOVÁ, E. Zákon o ochraně osobních údajů s komentářem. 1. vydání. Olomouc : ANAG, 2010

DUTTON, William H. Freedom of connection, freedom of expression: the changing legal and regulatory ecology shaping the Internet [online]. Paris: UNESCO Pub., c2011, 103 p. [cit. 2015-07-20]. ISBN 978-923-1041-884. Dostupné z:

<http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/resources/publications-and-communication-materials/publications/full-list/freedom-of-connection-freedom-of-expression-the-changing-legal-and-regulatory-ecology-shaping-the-internet/>

Enemies of the Internet 2014: Entities at the heart of censorship and surveillance: Reporters Without Borders [online]. 2014 [cit. 2015-07-26]. Dostupné z: <http://12mars.rsrf.org/2014-en/enemies-of-the-internet-2014-entities-at-the-heart-of-censorship-and-surveillance/>

EUR-Lex: Přístup k právu Evropské unie. Listina základních práv Evropské unie [online]. 2007 [cit. 2015-07-20]. Dostupné z:

<http://eurlex.europa.eu/cs/treaties/dat/32007X1214/htm/C2007303CS.01000101.htm>

HANZLÍČKOVÁ, Lucie. Africký soud pro práva člověka a národů [online]. 2012 [cit. 2015-07-27]. Dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz/analyzy/154-africky-soud-pro-prava-cloveka-a-narodu.htm>

HERCZEG, J. Meze svobody projevu. 1.vyd. Praha: Orac, 2004.

Hollander, P. Zásada proporcionality. In: V. Šimíček. Právo na soukromí. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2011, stránky 20-36. ISBN 978-80-210-5449-3.

China to Help Iran Implement Its Closed National Internet [online]. 2014 [cit. 2015-07-26]. Dostupné z: <http://www.iranhumanrights.org/2014/01/china-iran-internet/>

Kodýtek, Pavel. HISTORIE INTERNETU. [online]. [cit. 2015-07-27]. Dostupný z: <http://www.webdesign.paysoft.cz/clanky/2006/historie-internetu>

Kokeš, M. Několik poznatků k problematice konkrétních konfliktů mezi právem na informační sebeurčení a ochranou národní bezpečnosti v tzv. době internetové. In: V. Šimíček. Právo na soukromí. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2011, ISBN 978-80-210-5449-3.

Kühn, Z. Ochrana soukromí v internetové době. In: V. Šimíček. Právo na soukromí. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2011, ISBN 978-80-210-5449-3.

LA RUE, Frank. United Nations Human Rights: Office of the High Commissioner for Human Rights. Report of the Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression [online]. 2011 [cit. 2015-07-19]. Dostupné z: http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/17session/A.HRC.17.27_en.pdf

LEE, Priscilla. Oracle Adaptive Access Manager Reference Guide [online]. 2009 [cit. 2015-08-24]. Dostupné z: http://docs.oracle.com/cd/E12057_01/doc.1014/e12054.pdf

Mezinárodní spolupráce v boji proti informační kriminalitě. Mezinárodní spolupráce v boji proti informační kriminalitě [online]. 2009 [cit. 2015-07-20]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/cyber-vyzkum-studie-mezinarodni-pdf.aspx

ORGANIZATION OF AMERICAN STATES. American convention on human rights [online]. 2012 [cit. 2015-7-27]. Dostupné z: <http://www.cidh.oas.org/basicos/english/basic3.american%20convention.htm>

OSN Praha: Dokumenty OSN. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech [online]. 1966 [cit. 2015-07-20]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumentyosn/soubory/mezinar.pakt-obc.a.polit.prava.pdf>

OSN Praha: Dokumenty OSN. Všeobecná deklarace lidských práv [online]. 1948 [cit. 2015-07-20]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna deklarace-lidskych-prav.pdf>

Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky. SPOLEČNÉ SDĚLENÍ EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ: Strategie kybernetické bezpečnosti Evropské unie: Otevřený, bezpečný a chráněný kyberprostor [online]. 2013 [cit. 2015-07-19]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=147129>

Šimíček. Právo na soukromí. Brno : Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2011, ISBN 978-80-210-5449-3.

TOMEK, Roman. Zákaz cenzury [online]. Brno, 2012 [cit. 2015-07-27]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/257433/pravf_m/Diplomova_prace_-_Roman_Tomek.pdf. Diplomová práva. Právnická fakulta Masarykovy univerzity.

United Nations Human Rights: Office of the High Commissioner for Human Rights. The promotion, protection and enjoyment of human rights on the Internet [online]. 2012 [cit. 2015-07-19]. Dostupné z:

http://ap.ohchr.org/documents/E/HRC/d_res_dec/A_HRC_20_L13.doc

University of California - Davis. "China's Eye On The Internet." Science Daily. Science Daily, 2007 [cit. 2015-07-20]. Dostupné Z:

www.sciencedaily.com/releases/2007/09/070911202441.htm

UNTC - International Covenant on Civil and Political Rights [online]. United Nations, [cit. 2015-07-19].

VILJOEN, Frans. International Human Rights Law in Africa. New York: Oxford University Press, 2007. ISBN 9870199218585 • <http://www.african-court.org/en/>

Všeobecná deklarace lidských práv [online]. [cit. 2015-07-28]. Dostupné z:

<http://www.lidskaprava.cz/student/uvod-do-lidskych-prav/clanky/vseobecna-deklarace-lidskych-prav>

Top partneři

Generální partner
Pražského studentského summitu

Hlavní partner
Modelu OSN

Hlavní partner Modelu NATO

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Univerzitní partner

Hlavní partner Modelu EU

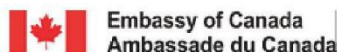
Partner jednání

Partner zahájení

Partneři Modelů

Mediální partneři

Hlavní mediální partner

Hlavní mediální partner

Mediální partner

Partner Chronicle

Za podpory

**Asociace
pro mezinárodní
otázky**
Association
for International
Affairs

Pražský studentský summit
projekt Asociace pro mezinárodní otázky